№ 7.

# KURYER LITEWSKI

Z GRODNA DNIA 24. PAZDZIERNIKA Roku 1796. W PONIEDZIAŁEK.

*Z zalecenia JW. Generała Anszefa Senatora Mińskiego, Wołyńskiego, Bracławskiego, i Podolskiego, Generała Gubernatora, i rożnych Orderow Kawalera Tymofieia Jwanowicza TUTOLMINA.*

Wołyńska Skarbowa Izba ustanowiwszy Kommissyą według ukazu Nayiaśnieyszey JEY JMPERATORSKIEY MOSCI dla zapłacenia długów Xięcia Alexandra Lubomirskiego,

U W I A D A M I A:

Aby wszyscy JEY JMPERATORSKIEY MOSCI wierno-poddani znayduiący się w granicach Jmperyi, którzy są kredytorami, pomienionego Xiążęcia, lub sami osobiście, lub przez swoich pełnomocnych Plenipotentów z autentycznemi dokumentami, obligami i papierami pokazuiącemi istotnie długów ich pretensye, dla obrachunku w Kommissyi ustanowioney w Zytomierzu, w biegu teraźnieyszego Miesiąca Września, i następuiącego Pazdziernika stawili się. Uwiadamiaiąc zaś publiczność, dale się znać wcześnie: iż dzień pierwszego Listopada 1796. Roku iest ostatecznym terminem okończenia kalkulacyi od Kommissyi naznaczoney; w Miesiącu zaś Listopadzie będzie powinnością iey dla przyśpieszenia bez-zwłoczney satysfakcyi wierzycielom tym, którzy na terminie stawili się, przystąpić do oblikwidowania długów tych osob, które w terminie nie przyiechali.

*Z Wiednia Dnia 7. Października.*

*Dwodziesty szósty nadzwyczayny dodatek do Nr: 80. Wiedeńskiey Gazety.*

Względem ostatnich poruszeń przeciwko *Ulm*, donosi Arcy Xiąże Karol pod d. 20. p. m. w *Schwetzingen*, co następuie: Grl Hrabia *Nauendorf* przybył niemal o iednym czasie do *Ulm* z 4. nieprzyiacielskiemi dywizyami, które się na *Ulm* do Kanstadt cofały, i zabrał przy tey okazyi 6 nieprzyiacielskich Kommissarzy, ze wszystkiemi do piekarni polowey należącemi osobami, które były przodem dla przygotowania chleba dla tych 4. dywizyi do Kanstadt i do *Stutgard* wysłane; potym osadził z raz wzgórki *Obereichlingen*, *Allbeck* i *Jungringen*, dla opanowania drogi do *Stuttgard*. — D. 24. kazał Generał *Nauendorf* dzień przedtym przeciągaiącą przez *Ulm* nieprzyiacielską kolumnę swey przedniey straży pod Generałem *Oreily* attakować, i tę aż pod bramy Miasta nazad odparł. Przytym rozkazał *Blaubayern* i *Echingen* iednemu oddziałowi pod Majorem Hrabią *Kinskim* osadzić, i wysłał Grla *Nobilli* do *Göppingen*, z rozkazem, żeby aż do *Blokingen* postąpił. — D. 27. kiedy nieprzyiaciel iak się dopiero rzekło *Ulm* opuścił, poszedł Generał *Nauendorf* do *Blaubayern*, aby ztamtąd mógł obrócić swoy marsz do *Tubingen*. — Kiedy się to działo, zostawił F. M. L. *Petrasch* Podpołkownika *d' Aspre* z iego letką piechotą i cokolwiek iazdy w górach; poczynił w *Kniebis* i w dolinach *Kintzig*, *Murg* i *Rench* skutecze do obrony rozporządzenia; z resztą swego korpusu pospieszył na *Herb* do *Willingen*, żeby i tę drogę nieprzyiacielowi odebrał. Oddział który nieprzyiaciel dla wsparcia *Kehl* posłał, znalazłszy wszystkie przystępy do doliny Kintzigen osadzone, musiał obrócić swóy marsz na *Freyburg*. — Grl Hrabia *Meerfeld* stoi przy *Hechingen* i posyła swoie podiazdy aż do *Donau Eschingen*.

F. M. L. *Neu* donosi z Moguncyi, iż attakował nieprzyiacielskie forpoczty, które po wyiściu iedney części garnizonu Mogunckiego, nasze forpoczty często napastowały, te odpędził i zabrał przy tey okazyi 150 niewolnika. — Arcy Xiąże Karol stanął d. 29 pod *Schwetzingen* obozem.

Podług Rapportu Feldzeigmeistra *Latour* pod d. 1. Października z główney iego kwatery *Groth*, postąpił z swoim korpusem d. 29 Września z *Laubheim* aż do *Biberach*. Generał Baillet zastał tam ieszcze tego samego dnia nieprzyiaciela, wypędził go z tamtąd i aż do *Groth* ścigał. W *Groth* oparła się straż i mocnym ogniem Armatnym przednie straż nasze raziła; zaczęła ią nawet iuż attakować; ale przez dobre rozporządzenie Grla *Baillet*, został ten attak odwrócony, nieprzyiaciel nazad odparty, a miasto *Groth* utrzymane. W tey potyczce dystyngwował się znowu szczególniey po kilka razy iuż pochwalony Rotmistrz *Meszery*. — F. M. L. Hrabia *Mercandini* zaszedł z swym korpusem d. 29 aż do *Mühlhausen*, a F. M. L. *Frohlich* stanął z swoim d. 27. pod *Leutkirch*, gdzie iego forpoczty na nieprzyiacielskie bagaże napadły, 6 pełnych nakrytych wozow zdobyły i kilkunastu niewolnika zabrały. F. M. L. odebrał potym rozkaz, żeby d. 29 poszedł z *Leutkirchen* do *Wangen*, a d. 30 do *Tetnang*, i aby ieżeli można opanował przed nieprzyiacielem nayblizsze drogi do *Stockach* i Szwaycaryi, i złączył się z stoiącym swym Woyskiem nad Jeziorem *Bodeńskim*. Na iego mieysce musiał Generał *Klinklin* z 3ma batalionami i 2ma dywizyami iazdy do *Wolfeck*, a ztamtąd do *Ravensburg* poyść. — D. 30 ruszyła przednia straż z *Groth* do *Schu-*

G

*fenried*; na drodze była od nieprzyiaciela z wielką natarczywością pod *Steinhausen* napadnioną. Nieprzyiaciel zmocnił w ciągu attaku swoią tylną straż, stoiącemi zaraz za nią 3. dywizyami Generałow St. *Cyr*, *Duhem* i *Taponier*. Wszczęła się z obydwóch stron uporczywa walka; z naszey strony walczyła przednia straż, F. M. L *Mercandin* i Xiąże *Enghien*. F. Z. M. *Latour* musiał sam z całym Korpusem na pomoc przybydź, i był tak szczęśliwy, iż nieprzyiaciela z wielką stratą w zabitych, i rannych i poymanych nazad odparł i stanowisko *Steinhausen* utrzymał. — Strata w tey uporczywey potyczce, gdzie przednia straż pod Xięciem *Enghien* naywięcey dokazywała, była i z naszey strony niemała; F. Z. M. *Latour* rachuie ią w korpusie Emigrantow blisko do 400 ludzi, a w Cesarskim woysku do 200, razem do 600. ludzi w zabitych i ranionych; pomiędzy ostatniemi znayduie się 2. Majorow *Wallis*, od *Wenkheima*, ktory iuż i w poprzedzaiącey potyczce był raniony, a przecie nieprzestawał dowodzić swego Batalionu i *Rosenauer* od Arcy Xięcia *Toskańskiego*. Naybardziey się iednak dystyngwował Rotmistrz *Bock* od Arcy Xięcia Jana, ktory umiał z pomyślnego momentu korzystać, i z swoim skrzydłem napadł na nacieraiącego nieprzyiaciela i nazad go odparł. — Przy odeyściu ninieyszego rapportu nierozpoczynał ieszcze nieprzyiaciel swego dalszego cofania; zdaie się iż chce ostatniego natężenia użyć, aby iego znaczny park artylleryi i fury miały czas przeprawić się przez ciasne wąwozy.

*Z Wiednia d. 8. Października.*

Gdy się nieprzyiacielowi iak widać z rapportow Feldzeigmeistra *Latour*, nieudało odeprzyć swoią z 3. dywizyi złożoną tylną strażą, ścigaiące go korpus *Latoura*, aby miał więcey mieysca do cofania się, zmocnił ią d. 2 Października ieszcze 2ma dywizyami resztą swey Armij, i attakował tą przewyższaiącą siłą nayprzod lewe skrzydło Feldzeigmeistra *Latour*, ktore nazad odparł, potym uderzył natarczywie na sam środek, i przymusił go rownie po uporczywey i krwawey potyczce do cofnienia się. Feldzeigmeister Latour obrał sobie potym stanowisko za *Rothenbach* przy *Alenmos* Feld Marszałek Leitnant Mercandin stanął przy *Munchenroth*, a Generał *Baillet* przy Laubheim. — Z obydwóch stron w tey potyczce strata, będzie wkrotce doniesiona. Tym czasem donosi tylko feldzeigmeister *Latour*, iż się w iego cofaniu, korpus *Conde* z szczegolnieyszą walecznością dystyngwował i nacieraiącego z wielką natarczywością nieprzyiaciela naylepiey odpierał.

*Z Londynu 30 Września. Z Gazety Hamburskiey Nr: 161.*

Komissya, ktora we wtorek otworzyła Parlament, składała się z wielkiego Kanclerza, Arci-Biskupa *Canterbury* i Hrabiego *Chatam*, iako Prezesa Sekretney Rady. — W wyższey Jzbie nowo obrani Parowie, Hrabia de *Liverpool*, dawniey *Lord Hauwksbury*, Lord *Macartney* i Lord *Gwydir* zasiedli mieysca swoie; W niższey Jzbie przystąpiono natychmiast do wyboru mowcy, ktory to Urząd spadł znowu na P. *Addington*, sprawuiącego iuż w przeszłych dwoch parlamentach z naywiększą sławą tę godność. — Męża tego talenta, wiadomość Konstytucyi, i praw Parlamentu, pilność, i rzetelne postępowanie, ( mowił JP. *Powys* ) są znane. Grł *Tariton* obiecywał sobie po nim, że on podług swoiey bezstronności, Partyą Oppozycyi na przeciw wszelkim urazom pyszney i liczney partyi Ministrow bronić będzie. JP. Addington zapewnił, iż powinność Urzędu swego, tak iak dotąd, z naywiększą wiernością dopełni, i iak godność Wielkiego zgromadzenia ludu wymaga. W następuiącym dniu zaproszony był Mowca w towarzystwie Jzby niższey przed kratę wyższey Jzby; A Kanclerz Wielki potwierdził go na tym Urzędzie w Jmie Krolewskie. Mowca zatym dopraszał się o zapewnienie dawnych i zwyczaynych praw i przywilejow dla niższey Jzby, iako to: Wolności od Aresztu dla siebie samego, i pod nim sprawuiących Urzędy. Nieograniczoney wolności mowienia we wszystkich materyach; Przystępu do Krola w każdey zachodzącey okoliczności, i ażeby Krol Jmć wszystkie kroki izby niższey na dobre sobie tłumaczył, tudzież nieprzewidziane błędy, i niedokładności przebaczyć raczył, co wszystko od Komisarzow Jmieniem Krolewskim zapewnione mu było. Mowca dał o tym raport Jzbie niższey, i upraszał Członkow, izby w działaniu swoim powagę i przystoyność zachowali. Przystąpili potym Członki Parlamentu do przysięgi, czym się dziś i wczoray zatrudniano Po wypełnioney przysiędze, Parlament odłożony iest do 5go Października, a we Wtorek Szóstego Krol Jmć przez mowę swoią z Tronu Sessye i interessa otworzy.

Wyglądaią tu z upragnieniem wiadomości z Paryża, i skutku iaki nastąpi na uczynione kroki od naszego Rządu, względem negocyacyi Pokoju z Rpltą Francuską. Wiadomości w tym celu, ktorych przybycia co moment się spodziewaią, wielki wpływ mieć będą do mowy Krolewskiey, i iak się zdaie, z tego iedynie powodu iest ta mowa odłożona. Francuski Dyrektoryat oświadczył swoią chęć; wysłanego od Rządu naszego przyiąć, ktoryby tam urzędownie przeznaczony był, dla otwarcia preliminarnych punktow o pokoy, i wysłuchać oraz przyrzekł wszystkich propozycyow, gdy mu przesłane będą sposobem zwyczaynym pod banderą pokoju. Okrent *Princesse Auguste* wysłany przeszłey Soboty od Ministerium naszego do *Boulogne*, powrocił iuż do *Dover*. Municypalność Miasta *Boulogne* [ iak się w przeszłym Numerze powiedziało ) przyięła Depesze naszego Ministerium, dawszy rewers na odebrane, i przyobiecała przesłać one do Paryża, i odesłać odpowiedź przez umyślny okręt do *Dover*. Takowa odpowiedź rozwiąże trudność w postępowaniu dalszym tyczącą się okoliczności teraznieyszych; Z tym wszystkim wnoszą tu sobię, że chociaż w rzeczy samey Poselstwo do *Paryża* mieć będzie mieysce, iednakże niemożna się spodziewać pokoju. — Z przyczyny nadzwyczaynie obfitego żniwa, ktoreśmy tego roku mieli, w przyszłą Sobotę obchodzona będzie uroczystość. — Srebrna moneta tak iest rzadka teraz w *Londynie*,

iż ci co maią wiele do opłacania ludzi, daią ieden procent, za dostanie oney, z tąd mniemaią, że będą bić nową srebrną monetę, ponieważ każdy Szyling, który można widzieć, znayduie się ze wszystkim wytarty. Była w prawdzie bita Srebrna moneta za teraznieyszego Króla, lecz tak iey iest mało, że ią tylko w Gabinetach Menniczych widzieć można.

*z Paryża 26. Września. z Gazety Hamb: pod Nrem 162.*

Papiery tuteyſze publiczne donoſzą o trzech Partyach exyſtuiących w Radzie pięciuſet. Partya Gory, noſi nazwiſko: *Głowa.* —— Ci, Deputowani co ſą nayprzywiązańſi do teraznieyſzey Konſtytucyi, nazywaią ſię: *Ogon.* —— Trzecia zaś partya, która z 200. składa ſię członkow, ma imie: *Brzuch.* Y ieſt tak ſilna, iż we wſzyſtkich propozycyach, ſkłoniwſzy ſię na iedną lub drugą partyą, decyduie, tym bardziey, że i ſama przez ſiebię ma bardzo wiele przewagi. Duſzą partyi trzeciey ieſt *Bourdon,* który w każdey materyi od licznych ſtronnikow ſwoich ieſt popierany. —— Jakobini zawſze ſą w poruſzeniu; w Przeſzły Wtorek rano napadła ta kupa Gilotyny furiow, na dom deputowanego *Dupont,* i groziła mu zamordowaniem, ieżeliby od ſwego przedſięwzięcia odſtąpić niechciał; Padłby on był ich zemście ofiarą, gdyby ſzczęściem nienadeſzła warta.

Zakazano tu pod nayſurowſzą karą, aby nikt ſię nieważył w nocy z piſtoletow, lub inney iakiey bądź broni ſtrzelać, Rakietow wypuſzczać &c. Tudzież zabroniono przedaży Fejerwerkow, z przyczyny, ( iak ſię domyślaią ) iż tę służyć miały za znak burzycielom; ——

Mówią, iż Obywatel *Talleyrand Perigord* dawniey Biſkup *Autun,* który tu przybył, i co tak wiele miał znaczenia w zgromadzeniu Konſtytucyinym, znowu ma grać wielką rolę. ——

*z Paryża 30. Września z Gazety du Bas Rhin.*

We wſzyſtkich naſzych publicznych papierach, znayduie ſię Urzędowa naſtępuiąca Nota, względem rozgłoſzonych wiadomości, iakoby Gabinet Angielſki przysłać miał do Dyrektoryatu propozycye pokoiu.

Różne Zournale oznaymiły zawcześnie, iż umocowany od Anglij przybył do *Paryża,* i miał ſię prezentować Dyrektoryatowi wykonawczemu, lecz propozycye iego nie będąc zaſpokaiaiące, odebrał rozkaz wyiechania natychmiaſt z Francyi.

Wſzyſtkie takowe zatwierdzenia ſą równie fałſzywe; Donieſienia uczynione w papierach publicznych Angielſkich, o wysłaniu Posła do *Paryża* dla traktowania tam o pokoy, przypominaią otwarcie Negocyacyi JP. *Wickham* z Ambaſsadorem Rpltey w *Bale.* Y rozſiane wieści o poſelſtwie JP. *Hammond* do Dworu Pruſkiego. Niezapomniano bynaymniey, nic nieznaczących krokow, albo raczey podſtępney obóſtronności i ſtylu Noty JP. *Wickham.* Podług ſtronnikow Miniſterium Angielſkiego JP. *Hammond* miał iechać do Paryża dla układania pokoiu, gdy przeznaczenie iego było publicznym, i gdy wiedziano, iż iedzie do Prus; też ſame pióra powtórzyły, że ſię tam udaie dla przyśpieſzenia pokoiu. —— A iednakże cel, iuż teraz dobrze wiadomy, tey negocyacyi, był ſkłonić Pruſy, do zerwania traktatow z Rpltą, i zwrócenia do Koalicyi. Dwór Berlinſki, wierny ſwoim obowiązkom, odrzucił tak podſtępne propozycye. Lecz Miniſterium Angielſkie, robiąc z tey intrygi poſelſtwo pokoiu, łączyło do nadziei dania nowego nieprzyiaciela Francyi, chęć uſprawiedliwienia ſię w oczach Narodu Angielſkiego względem dalſzego prowadzenia Woyny, i rzucenia całey Kalumnij na Rząd Francuſki. Taki był także zamiar Noty JP. *Wickham.* Taki ieſt i dziſiay, oznaymionych donieſień w papierach Angielſkich. ——

Zamiar takowy pokaże ſię iawnie, gdy ſię każdy zaſtanowić zechce, iak trudną ieſt rzeczą, aby pyſzny Rząd Angielſki, chciał ſzczerze pokoiu, któryby mu odiół przewagę na morzu, zwrócił wolność handlu, dał ſpreżyſtość ſile morſkiey Hiſzpańſkiey, Holenderſkiey, i Francuſkiey; i doprowadził do naywyżſzego ſtopnia, pomyślność, przemysł, i Handel, tych Narodow, w których on zawſze widział ſwoich rywalow, i nieprzyiaciol, iak im ſię ſprzykrzyło bydź oſzukiwanemi. —— Nieda nikt wiary ſpokoynym intencyom Miniſterium Angielſkiego, gdy ſię dowie, że iego złoto i intrygi, iego ſkryte, i otwarte inſynuacye, więcey teraz iak kiedykolwiek opanowały Gabinet Wiedeńſki, i ſą iedną z naymocnieyſzych przeſzkod do negocyacyi, które ten gabinet ſam przez ſiebie byłby iuż rozpoczoł o pokoy. Przeſtanie ſię temu wierzyć nakoniec, wziąwſzy w uwagą w iakim to momencie rozchodzą ſię wieści, o traktowanie względem tego pokoiu. Narod Angielſki znoſi niecierpliwie przewłokę Woyny; Trzeba więc odpowiedzieć na iego narzekania, na powtarzane wyrzuty; Parlament ma otworzyć ſwe ſeſsye, trzeba zamknąć gębe mówcom, co powſtawać będą naprzeciw Woyny, trzeba uſprawiedliwić domaganie ſię nowych podatkow, i ażeby otrzymać decyzyą, potrzeba oświadczyć, że Rząd Francuſki wzbrania ſię przyięcia propozycyi zgodnych do pokoiu.

W tym Artykule brakuie logiki, która wpada w oczy. Niepodobna ieſt rozumieć ażeby JP. *Pitt* miał bydź tak mało zręczny, donoſząc Narodowi Angielſkiemu intencye pełne pokoiu, gdy podług Noty iego, ieſt rzeczą iaſną, iż nieuczynił żadnych krokow do negocyowania pokoiu. —— Powiedźmy zatym prawdę króciey, i ſpoſobem proſtym. JP. *Pitt* and naſi Rządcy niechcą, i niemogą żądać pokoiu; Lecz dla przyczyn różniących ſię z ſobą. ——

*z Kraiu de Berg 29. Września. z Gazety Hamb: pod Nrem 161.*

16. Tyſięcy ludzi odłączonych od Armij Pułnocney, przymaſzerowało do Armij *Sambry* i *Mozy.* Te obydwie Armie oprocz dywizyi Grła *Poncet* pociągnęły do *Hundſruck.* Dywizya Grła *Bernadotte* przeprawiła ſię przez Ren na dniu onegdayſzym;

Liczbę Armij Francuſkiey z tey ſtrony Renu, wynoſzą do 30. tyſięcy ludzi, która iak ſię domyślaią ma póyść naprzód, i iuż Republikańſkie Forpoſty zbliżyły ſię do *Sieg* — Główna Kwatera Grła *Beurnonville* ieſt zawſze w *Muhlheim* nad Renem, gdzie ſię także znayduie Grł *Lefevre*. Zona tego Generała wyiechała z *Duſseldorff* do niego;

Prawe ſkrzydło Armij Francuſkiey ( iak mówią ) będzie komenderowane przez Grła Jnſpektora *Muy*, Syna zmarłego Feld-Marſzałka tegoż imienia. — Centrum Armij przez Grła *Kleber*, a lewym ſkrzydłem ſam Grł *Beurnonville* ma komenderować. — Chodzi pogłoſka, że Grł *Colaud* ieſt odwołany do *Paryża*, gdzie mu przypiſuią przyczynę cofnięcia ſię Armij *Sambry* i *Moxy*.

*Augsbourg* 3. *Pazdziernika, z Gazety Berlińſkiey Francuſkiey pod Nrem* 124.

Na konferencyach, które ſię odprawiały na początku Mieſiąca Września we Florencyi, podano Pełnomocnikowi Papiſkiemu Monſignor *Galeppi* proiekt pokoiu ſkładaiący ſię z 37. Artykułow, między którémi ieden ma w ſobię zawierać, aby Papież odwołał wſzyſtkie Bulle przeciwne rewolucyi Francuſkiey wydane od lat 7. w materyi religij. Mówią, iż iego świętobliwość zwoławſzy Konſiſtorz, dla naradzenia ſię w tey mierze, wziął decyzyą niemodz przyznać dziſiay za mylne maxymy, te, które od lat 6. publicznemi uczynił, i ſtoſownemi do dogmatow i utrzymania w posłuſzeńſtwie Kościołowi, tudzież, że Religia niemoże ſię w tym punkcie zgodzić z polityką. Z tych powodow powſzechnym ieſt rozumieniem, iż Papież przymuſzony będzie prowadzić Woynę, którey z taką uſilnością unikał. Poddani iego iuż zagniewani, widząc że im chcą wyprowadzać z Rzymu naypięknieyſze i naykoſztownieyſze dzieła, ozdoby tey ſtolicy i całego Chrześciańſkiego ludu, oświadczyć mieli zupełną chęć w obronie niepodległości Papieża, i ſpodziewać ſię należy, że wſparci będą przez Woyſka i poddanych Króla Neapolitańſkiego. — W *Ponte-Cervo* znayduie ſię 3. tyſiące ludzi Wſpomnionego Króla, pod pretextem wſtrzymania dezercyi. Niech iak chce będzie, zdaie ſię iednak bydź rzeczą pewną, iż 17. Września Mosignor *Galeppi* miał przywieść do Florencyi oſtatnie propozycye Papieża; — Te ieżeli zoſtaną odrzucone przez Komiſarzow Francuſkich, to Woyna natychmiaſt zaſtąpi mieyſce Konferecyi pokoiu. —

Liſty z *Botzen* donoſzą pod datą 22. Września, o różnych bitwach, które Feld: Mar. Wurmſer wydał Generałowi *Buonaparte*, od 10. aż do 14 p: m:, to ieſt w *Sanguinetto Cerea Ronco* ( droga z Legnano do Mantuy ) zkąd udziałał złączenie ſwoie z Garnizonem Mantuy; w Tych trzech potyczkach gdzie Auſtryacy attakowali z naywiękſzym zapałem, uczyniono w Woyſku Francuſkim niezmierną ſtratę, a oſobliwie w dywizyi Grła *Sahuguet* blokuiącego Mantuę, Ta dywizya gdy wzięta zoſtała we dwa ognie, przez Woyſka Wurmſera z iedney ſtrony, a przez Garnizon z drugiey; Tym ſpoſobem zoſtała znieſiona prawie do ſzczętu. Niemożna w prawdzie zaprzeczyć temu, aby przez tę operacyą *Wurmſer* niemiał bydź przecięty od reſzty Ceſarſkiey Armij, którey prawe ſkrzydło ieſt w Tyrolu, a lewe w Frioul, lecz i to wyznać potrzeba, że Feld: Marſzałek przez dywerſyą, którą uczynił, zrobił naywiękſzą przysługę, odciągaiąc ſiły Grła *Buonaparte* od Tyrolu, który niezawodnie miał w proiekcie złączyć ſię z Grłem *Moreau*, i niemożna o tym nawet ani wątpić, widząc, iż ten w oſtatnim mieyſcu wſpomniony General niezdeterminował cofania ſwoiego z Bawaryi iak 20. Września, chociaż wiedział 7. o retyradzie zupełney *Jourdana*, który go zoſtawił bez żadney pomocy, o 100 mil od granic Francuſkich, i przypomniawſzy oraz ſobię, że *Buonaparte* 2. Września rozpoczął operacye. Te gdyby mu ſię były udały, byłby zapewne w ſtanie przyciągnąć z Woyſkiem do *Salzbourg* na dzień 20. lub 25. Też ſame liſty z Botzen wzmiankuią, że Grł *Quosdanowich* z lewym ſkrzydłem zabrał pozycyą w *Frioul* i miał główną kwaterę w *Goriz*. Grł *Dawidowick* utrzymywał ſię zawſze między *Trente* i *Botzen*. — Francuzi na dniu 17. tentowali na nowo odebrać pozycyą w *Teueſchmetz*, lecz byli odparci.

Zdaie ſię, iż nienależy ſię mieć więcey żadney nieſpokoyności o Tyrol, gdyż Woyſka świeże, które nadciągaią z Auſtryi, wſzyſtkie biorą dyrekcyą do Grła *Latour*. — Grł *Moreau* 30. p. m. miał głowną kwaterę w *Sulgau* o mil 9. od *Stockach*.

Liſty z *Jnſpruck* pod datą 25. zapewniaią, że *Quosdanowich* miał ruſzyć 20. do Frioul, z Korpuſem od 15. tyſięcy ludzi. Mówią także w tychże liſtach o nowey potyczce na dniu 17. pod Mantuą, ( iuż po raporcie *Buonaparte* ) a w którey Grł *Maſsena* chcąc attakować Miaſto przez moſt St. *George* odparty zoſtał z znaczną ſtratą, i Korpus cały iego rozproſzony. —

Redakcya Litewſka troſkliwa przeświadczać Czytelnikow ſwoich o iak nayſkrupulatnieyſzey bezſtronności, ſtara ſię naynowſze i nayciekawsze donoſić zdarzenia, wyięte lub z Gazet zagranicznych, lub z Urzędowych, i godnych pism wiary. Nieumieſzcza ona żadnych Anonimow, ani zdania ſwego nieoświadcza na iedną lub drugą ſtronę; Oznaymuie rzetelnie, o tym co ſię znayduie w zagraniczych papierach, i odſyła czytelnika przy każdym Artykule, do oryginalnego zrzódła, co czyni z tego powodu aby ſię każdy przekonał, o prawdziwym, i w żaden ſpoſob nienaciąganym opiſaniu rzeczy.

Gdy iednak doſzło do wiadomości Redakcyi Litewſkiey; iż wymawianym iey było, iakoby opinią ſwą kładzie; Niepoczuwaiąc ſię więc do tey winy, z naywiękſzym zaufaniem odwołuie ſię Redakcya do ſamychże światłych Czytelnikow, ieżeli może bydź grzechem, iż dla zaſpokoienia tym więcey ciekawości publiczney, i dla wyſtawienia rzeczy tym iaśniey, mieści ona w Gazecie ſwoiey, dwa piſma różniące ſię z ſobą, chociaż w iedney materyi traktuiące, i uprzedza razem Czytelnika, czętokroć mniey na daty uważaiącego ( a co naywięcey ſtanowi ) iż wiadomość tego rodzaiu; iedna pod poźnieyſzą, a druga pod dawnieyſzą znayduie ſię datą. Takowa przeſtroga, będąc powinnością piſzącego, niemoże w żaden ſpoſob bydź poczytaną za położenie opinij własney, ieſt owſzem przysługą, ponieważ każdy z Czytelnikow zupełnie ieſt panem, pierwſzey lub drugiey wiadomości wierzyć. —

# DODATEK
## DO
# KURYERA LITEWSKIEGO

Z GRODNA DNIA 24. PAZDZIERNIKA R. 1796. W PONIEDZIAŁEK.

*Uniwersał od Wilenskiego i Słonimskiego Generała Gubernatora Xiążęcia Repnina, wszem w obec komu o tym wiedzieć należy.*

Dość iest wiadomo każdemu dobrze myślącemu, że niepowściągniona namiętność władnąc częstokroć Ludźmi młodemi, doyrzałego wieku niemaiącemi, powoduie ich do nieumiarkowanych strat przewyższaiących własną ich sytuacyą, a tym samym przed osiągnieniem ieszcze Prawa posydowania przypadaiącego na nich Maiątku, nie tylko obciążaią siebie mnogiemi długami, lecz nawet ze wszystkim przychodzą do upadku.

Dawnemi Prawami W. X. Litt: widzialnie zabroniono było, Dzieciom pod opieką Rodzicow będącym, Dóbr w aktualnym swoim dzierżeniu, niemaiącym, długi zaciągać, zapisy czynić, karty pieniężne i wexle dawać; co i Konstytucya 1776. Roku pod tytułem: *zagrodzenie młodym tracenia substancyi*, potwierdzono z tym, ażeby wszystkie długi zaciągnione przez Maioletnich pod wiedzą Rodzicow, lub opiekunow zostaiących niebyły do oddawania przysądzanemi, pod nikczemnością zaszłych w takowych sprawach wyrokow.

W potwierdzenie więc tego prawa, służącego szczegulnie ku powszechnemu dobru, i ocaleniu Szlacheckich substancyi, mam za obowiązek uprzedzić każdego Obywatela w poruczonych NAYWYSOCEY Głownemu moiemu Zwierzchnictwu Wilenskiey, i Słonimskiey Guberniach, ażeby nikt nieśmiał zostaiącym ieszcze pod opieką bez wiedzy ich opiekunow pożyczać pod żadnym pretextem pieniędzy i pod rygorem stracenia Prawa poszukiwania onych; Ponieważ Sądowe Juryzdykcyi winne są wszystkie takowe obowiązcze pisma, w iakimby one niebyły rodzaiu, wydanemi od zostaiących ieszcze w opiece przed weyściem ich w poſſesyą Maiątkow, podług brzmienia wyżey przepisaney Konstytucyi, nietylko uznawać za nieważne i Prawu przeciwne, ale niepowinne żadney czynić za nimi prozekucyi i wskazow; co ninieyszym Uniwersałem naysurowiey potwierdza się.

Jeżeli zaś okoliczności i pożytek aktualnie zostaiących pod opieką, wyciągać będą zaciągnienia długow, w takim zdarzeniu opiekunowie, iako odpowiadaiący za całość i chronienie tak poruczonego pieczołowitości ich maiątku, iakoteż za Edukacyą i konduitę będących pod dozorem i przewodnictwem ich osob, mogą porządkiem przez Prawo, przepisanym zaciągać takowe niezbędne długi, z referencyą o rozporządzeniach swoich gdzie będzie należeć, i kalkulacyą o potrzebie i pożytku zaciągnienia długu. Dan w Grodnie 1796. Roku Miesiąca Junii 10. Maja 30 Dnia.

(L. S.) MIKOŁAY XIAZE REPNIN.

*Z Wiednia 1. Pazdziernika z Gazety Bareuth Nr: 201.*

Następuiący excerpt cirkuluie dzisiay po całym Mieście, i bydź może, iż w dzisieyszey Dworskiey Gazecie umieszczony zostanie.

Prawie co do słowa wyrażono iest w Gazecie Triestkiey, pod datą 26. p. m. i w innych Kraju Austryackiego papierach; Ze Grl *Buonaparte* poiechał do Milanu, dla przyprowadzenia z tamtąd posiłkow, i udarował wolnością w tym Mieście 1000 niewolników; Do tego momentu żadney ieszcze niema od Włoch Dworskiey wiadomości; a to z przyczyny, że komunikacya z *Wurmserem* nie iest ustanowiona, ponieważ między nim a Grłem *Dawidowich* stoią Woyska Francuskie.

*Z Wiednia 3. Pazdziernika z Gazety Fran: Berlinskiey Nr: 124.*

Listy partykularne donoszą o nowych Awantażach otrzymanych przez *Wurmsera* na dniu 21. p. m. Zapewniaią, iż Generałowie *Berthier*, *Kilmaine* i *Serrurier* są ubici. A Grl *Angereau* odesłany do Paryża, gdzie go maią Sądzić. Ta nowina potrzebuie konfirmacyi. Co zaś iest rzeczą pewną, to, iż przyprowadzono znowu bardzo wiele rannych do *Verony*, i że Grl *Quosdanowich* reformował lewe skrzydło Armij Włoskiey, i idzie naprzód na czele 18 tysięcy dla przywrócenia komunikacyi z Centrum Armij zamkniętym w *Mantuy*. tudzież, że Korpus Francuskie znayduiące się w *Baſſano* iuż się cofneło. —"—

*z Stouttgard 3. Pazdziernika z Gazety Francuſkiey Berlinſkiey pod Nrem 124.*

Generał *Moreau* cofa ſię bardzo pomału; naywiękſza przyczyna tego, że był przymuſzony zgromadzić do śrzodka Armij wſzyſtkie wozy z amunicyą i bagażami, przez boiaźń aby niebyły obſkoczone przez Chłopow, lub oddziały Auſtryackie na lewym i prawym ſkrzydle będące, gdyby zoſtały ſię w tyle. Armia iego zkoncentrowana ieſt od dwóch dni w okolicach *Stockau.* z kąd powiadaią, wysłać miał do *Schaffhouse* i ku Szwaycaryi pewną liczbę wozow, lecz bez Eſkorty Woyſkowey; Francuzi należący do Komiſoriatu tąż ſamą udali ſię drogą. Armia *Moreau* znayduie ſię teraz w naygwał-

townieyszym stanie; z Jedney strony Grl Frolich poraziwszy mocno w różnych potyczkach Generała *Thoreau* iako i Grla *Ferino* w *Zeil* i *Wurzach* na dniu 26. p. m. udał się raptownie do *Lindau* 27. co przymusiło Grla *Paillard* do wyciągnienia z Bregenz, aby tam przecięty niezostał. —— Grał *Wolff* wszedłszy 27 do Bregenz, pomaszerował tego momentu na przód, i wsparty z lewego skrzydła przez Grla *Frolich* śpiesznie awansował do *Uberlingen* dla opanowania uyścia Renu, niżey ieziora *Constance*. z Drugiey strony Generał *Nauendorff*, który 1. t. m. zebrał cały swóy Korpus w *Tubingen* udał się nazaiutrz przez *Hechingen* do *Rothuseil* i *Villingen*, z kąd zamknie przechod Francuzom przez dolinę *Kinzig*, która prócz tego stała się niepraktykowaną do przeyścia, przez narzucone kupy kamieni i drzewa, i może im nawet wzbraniać retyrady na *Fribourg* przez dolinę zwaną *Enfer*, a tym bardziey że Grl *Petrasch* który 27. przybył do *Horb* a 28. do *Sulz* już miał uprzedzić kilko dniami Korpus Generała *Nauendorff* w *Rothweil* i w *Villingen*. —— Generałowie *Ferino* i *Thoreau* po różnych potyczkach złączyli Woyska swoie w *Zeil*. Byli oni tam attakowani przez Grla *Frolich* w dniu 26. Po znaczney stracie, cofneli się do *Wurzach* gdzie znowu 27 napadnięci byli, i przymuszeni powtórnie do retyrady. —— Korpus Grla *Frolich* codziennie się pomnaża wielką liczbą Strzelcow Tyrolskich, i Chłopow wyższey Austryi.

*z Manheim 4. Pazdziernika z teyże samey Gazety Berlińskiey.*

Od 7. i Ośmiu dni przechodziły wnaszych okolicach Woyska Cesarskie, których część przeprawiła się przez Ren w *Manheim* i udała się aż pod *Landau* bez żadnego odporu. Armia Austryacka zastąpiła linie *Germersheim* i posyła patrole aż pod *Wissembourg*; Mowią tu generalnie, że *Landau* iest otoczone. Główna Kwatera Arcy-Xięcia Karola, opuściła dnia wczorayszego *Schwetzingen*, i przeniosła się do *Graben*. —— 5. *Pazdziernika* słychać dzisiay huk Armat z strony Landau. Wnoszą, że Francuzi strzelaią do Bateryi Austryackich będących wbliskości mieysca tego. ——

W ten moment przychodzi z Włoch przez Ratisbonę, następuiąca nowina.

*z Główney Kwatery Austryackiey Biberach 30. Września z Gazety Bareuth pod Nrem 199.*

Przybył Kuryer od F. M. *Wurmsera* z miłą wiadomością, że Nieprzyiaciel po sześciodnioweу batalij; nakoniec 20. t. m. zupełnie pobity został; Strata iego w zabitych iest, 7. tysięcy ludzi, wziętych w Niewolą 6000. po między któremi sam Grl *Buonaparte* znayduie się. Grl Kelerman [ a podług innych wiadomości *Kilmaine* ) z 3. Generałami zabity; Gdy podług wiadomości od F.M. *Wurmsera* Nieprzyiaciel z resztą uchodzi, a on za nim goni, spodziewać się należy iescze przyiemnieyszych nowin ——

---

*Z Warszawy Dnia 18. Pazdziernika.*

W tych dniach wyszedł od tuteyszey Prześ: Kamery List okolny do całego Duchowieństwa i do Possessorow Duchownych, oraz do wszystkich Possessorow Starostw, tenut i iakiegokolwiek rodzaiu lub imienia Królewszczyzn, z przyłączoną Deklaracyą Nayiaśnieyszego Króla Jmci ogłaszaiącą, że Dobra Duchowne, tudzież Starostwa i inne dobra Królewskie pod publiczną Administracyą Skarbu Królewskiego wzięte będą, iak w Prusiech Południowych iak w Prowincyach nie dawno od bywszey Rzpitey Polskiey akkwirowanych.

## *A D C Y T A C Y A*

Do wyznaczonego ukazem Naywyższego Litt: Rządu, pod dniem 21. Msca Marca V. S. Roku teraznieyszego 1796. wydanym. —— Taxatorskiego Exdywizorskiego Sądu w Mieście Zdzięciele w Powiecie Słonimskim, aktualnie teraz między JW. Franciszką z Xiążąt Radziwiłłów Sołtanową bywszą Marszałkową Nadworną Litewską. a JPP. Kredytorami i pretensorami, do maiątku JW. Stanisława Sołtana Marszałka Nadwor: Litt: pretensye ścielącemi odbywaiącego się, na mocy zaszłey tegoż Sądu rezolucyi, adcituią się edyktalnie JW. JP. Paweł Grabowski Starosta Wołkowyski Kawaler Orderow Polskich i Jozef Smoniewski z instancyi JW. JP. Franciszki z Xiążąt Radziwiłłów Sołtanowey odwołuiący się do dwóch zapisów asekuracyinych, pierwszego w Roku 1790 Listopada 11 dnia, drugiego w Roku 1791. Stycznia 12. dnia od Jozefa Smoniewskiego JW. Stanisławowi Sołtanowi, bywszemu Marszałkowi Nadwornemu Litt: wydanych, a w R. 1793. dnia 23. Listopada w Aktach Ziemi Warszawskiey przy protestacyi oblatowanych, za którémi do przyięcia Jnskrypcyi obligacyinych, od JW. Pawła Grabowskiego na Jmie Smoniewskiego wydanych, a od Smoniewskiego JW. Sołtanowi przelanych; po uchybioney zaś od JW. Grabowskiego na terminie Satysfakcyi, dwóma processami dla wiadomości publiczney obniesionych, zatym na skutek tych assekuracyi do zwrótu obligacyinych Jnskrypcyi, od JW. Stanisława Sołtana JP. Smoniewskiemu w zakład za dług JW. Grabowskiego do pewnego czasu, i pod kondycyami wydanych, do rekognicyi podpisów Jozefa Smoniewskiego, i do rozwiązania całey tey faciendy assekuracyami obiaśnioney, i w czasie przyzwoitym zaprotestowaney, ażebyście WW. Pawle Grabowski Starosto Wołkowyski, celem rekognoskowania długu swoiego i na własny maiątek onego przeniesienia, a W. Smoniewski wedle wydanych od siebie assekuracyi do przyięcia retro Jnskrypcyi Grabowskiego a wrócenia Jnskrypcyi Sołtana na dniu 17. Msca 9bra N. S. Roku teraznieyszego 1796. przed rzeczonym Sądem Exdywizorskim w Zdzięciele stawili się, a za niestaniem na tym terminie i mieyscu, że Sąd Taxatorski wedle ukazu Naywyższego Litt: Rządu i swoiego poprzedniczego Dekretu, oczewisty in Contumatiam ostateczny wyda na WW. wyrok, czyni się ostrzeżenie.